

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ДИЗАЙНУ І МИСТЕЦТВ
Факультет «Дизайн середовища»
Кафедра «Дизайн тканин та одягу»

КОЧУРА Катерина Олексіївна

**ТРАДИЦІЙНІ ТА НЕТРАДИЦІЙНІ МАТЕРІАЛИ І ТЕХНІКИ
ГАЧКУВАННЯ В ЕКОЛОГІЧНІЙ МОДІ**

Кваліфікаційна робота
на здобуття СВО «Магістр» зі спеціальності 022 Дизайн
ОПП «Концептуальний дизайн в індустрії моди»

Кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень.

Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

його підпис

Кочура Катерина Олексіївна

Науковий керівник: Лагода Оксана Миколаївна,
доктор мистецтвознавства, професор

Харків 2023

АНОТАЦІЯ

Кочура К.О. «Традиційні та нетрадиційні матеріали і техніки гачкування в контексті екологічної моди» – кваліфікаційна робота на здобуття СВО «Магістр» зі спеціальності 022 Дизайн ОПП «Концептуальний дизайн».

Мета дослідження – розвивати сталий та екологічно-відповідальний підхід до моди через комплексний аналіз гачкування в дизайні одягу та виявити особливості матеріалу, що використовується в сучасних костюмах. Об’єкт дослідження – дизайнерські практики в екологічній моді. Предмет дослідження – техніки гачкування: фактури і текстури в дизайні одягу.

Застосовано аналіз наукових джерел, включаючи фотографії дизайнерських колекцій та результати експериментів. Культурно-історичний аналіз дозволив глибше вивчити та встановити особливості традиційного гачкування. Порівняльно-історичний і типологічний методи охарактеризували окремі зразки вбрання національного костюму зі змінами внесених дизайнерами, які відбулися з часом у модному середовищі. Проведені практичні дослідження та спостереження щодо впливу традиційних та нетрадиційних матеріалів, а також технік гачкування.

Зроблено важливий висновок про те, що гачкування сприяє збереженню культурної спадщини, підтримці сталого виробництва і може стати ключовим елементом екологічної моди, спрямованої на зменшення негативного впливу природі.

За результатами проведеного дослідження сформульовано концепцію авторської проектно-розробки, розроблено колекцію одягу та виготовлено в матеріалі експериментальну модель.

Ключові слова: екологічна мода, дизайнерські практики, техніки гачкування, традиційні матеріали, нетрадиційні матеріали, стале виробництво.

ANNOTATION

KOCHURA KATERYNA "Traditional and Non-Traditional Crocheting Materials and Techniques in the Context of Eco-Fashion" - a master's qualification work in the specialty 022 Design of the educational program "Conceptual Design".

The aim of the study is to develop a sustainable and environmentally responsible approach to fashion through a comprehensive analysis of crocheting in clothing design and to identify the characteristics of materials used in modern costumes. The object of the research is designer practices in eco-fashion. The subject of the study is crocheting techniques: textures and patterns in the construction clothing design.

The analysis included a study of scientific sources, including designer collection photos and experimental results. The cultural and historical analysis allowed for a more profound understanding of traditional crochet techniques. Comparative historical and typological methods characterized specific items of traditional attire with changes made by designers over time in the fashion industry. Practical experiments and observations were conducted to assess the influence of traditional and non-traditional materials, as well as crochet techniques.

An important conclusion has been made: crocheting contributes to the preservation of cultural heritage, the support of sustainable production, and can become a key element of eco-fashion aimed at reducing the negative impact on nature.

Based on the results of the research, the concept of an author's project has been formulated, and an experimental model has been developed.

Keywords: eco-fashion, designer practices, crocheting techniques, traditional materials, non-traditional materials, sustainable production.

ЗМІСТ

ВСТУП	5
РОЗДІЛ 1	Ошибка! Закладка не определена.
ЕКОЛОГІЧНА МОДА: ІСТОРІЯ ВИНИКНЕННЯ, ...	Ошибка! Закладка не определена.
ДЖЕРЕЛА І ТЕНДЕНЦІЇ	Ошибка! Закладка не определена.
1.1 Екологічна мода: феномен масової культури	Ошибка! Закладка не определена.
1.2 Поняття екологічної моди.....	Ошибка! Закладка не определена.
1.3 Історичний аспект розвитку еко-моди	Ошибка! Закладка не определена.
Висновки до першого розділу.....	Ошибка! Закладка не определена.
РОЗДІЛ 2	Ошибка! Закладка не определена.
ВІДРОДЖЕННЯ ЛОКАЛЬНИХ РЕМЕСЕЛ, ЗОКРЕМА ГАЧКУВАННЯ, ЯК ВАЖЛИВОЇ ТЕНДЕНЦІЇ ЕКО МОДИ	Ошибка! Закладка не определена.
2.1 Основні відомості про ремесло гачкування.....	Ошибка! Закладка не определена.
2.2 Гачкування, як локальна ремісничка технологія: історія виникнення та розвитку.....	Ошибка! Закладка не определена.
2.3 Відродження локальних ремесел, зокрема гачкування, є однією з важливих тенденцій в еко-моді	Ошибка! Закладка не определена.
2.4 Тенденції застосування гачкування в сучасній сталій моді....	Ошибка! Закладка не определена.
Висновки до другого розділу	Ошибка! Закладка не определена.
РОЗДІЛ 3	Ошибка! Закладка не определена.
АВТОРСЬКА ПРОЕКТНА ПРОПОЗИЦІЯ	Ошибка! Закладка не определена.
3.1 Концепція проектної розробки.....	Ошибка! Закладка не определена.
3.2 Візуалізація концепції в пошуковому ескізуванні ..	Ошибка! Закладка не определена.
3.3 Поетапне виготовлення експериментальної моделі	Ошибка! Закладка не определена.

Висновки до третього розділу	Ошибка! Закладка не определена.
ВИСНОВКИ.....	Ошибка! Закладка не определена.
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ...	Ошибка! Закладка не определена.
ДОДАТКИ:	Ошибка! Закладка не определена.
Додаток А. Аналоги та прототипи	Ошибка! Закладка не определена.
Додаток Б. Проектна пропозиція.....	Ошибка! Закладка не определена.

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Концепція екологічної моди націлена на створення одягу та аксесуарів, які мінімізують негативний вплив на природу. Головною метою є вирішення проблеми перевищеного споживання та практики викидання, які є загальнопоширеними в модній індустрії, особливо поміж брендів швидкої моди. Останні спонукають споживачів постійно купувати новий одяг, використовуючи маркетингові стратегії і швидкоплинні модні тенденції, що веде до екологічних проблем.

Загалом, екомода є відповіддю на шкідливі практики, пов'язані з традиційною індустрією моди: надмірне використання води, забруднення хімічними барвниками та експлуатація працівників у країнах з дешевою робочою силою. Залучаючи споживачів та надаючи їм інформацію, екомода спонукає обирати сталі модні вироби та сприяє сталому майбутньому.

Важливо розуміти, як технології гачкування можуть бути використані для створення стійкої моди, що мінімізує негативний вплив на навколишнє середовище. Потенціал гачкування в цьому контексті ще не був повністю вивчений і розглянутий. Існують обмежені дослідження та приклади використання цієї техніки у модній індустрії, але це лише початок існуючого можливого впливу, який може бути розкритий детальніше.

Мета дослідження полягає в розвитку сталого та екологічно-відповідального підходу до моди через комплексний аналіз гачкування в дизайні одягу та виявлення особливостей матеріалу, що використовується в сучасному дизайні костюму.

Основні завдання дослідження:

1. проаналізувати та систематизувати різнопланові джерела дослідження по обраній темі;
2. Розглянути техніки та методи гачкування, їхню історію та розвиток. Окреслити тенденції розвитку в умовах сучасності;
3. Розглянути екологічну моду: її історію виникнення, джерела та тенденції;
4. Дослідити різні матеріали, які використовуються в гачкуванні, включаючи традиційні та нетрадиційні. Визначити, які матеріали та техніки гачкування мають менший негативний вплив на навколишнє середовище.
5. Спроекувати авторський проект, який відображає нові, стійкі та екологічно-відповідальні підходи до гачкування в модній індустрії.
6. Виготовити одну модель з колекції.

Проблематика дослідження: відродження ремісничих технологій гачкування та їх трансформацій в дизайні одягу як однієї з найактуальніших тенденцій еко моди.

Об'єктом дослідження є дизайнерські практики в екологічній моді.

Предметом дослідження є техніки гачкування, фактури і текстури в сучасних практиках дизайну в межах еко моди.

Хронологічні та територіальні межі. Дослідження охоплює період від давніх часів, коли існували перші прототипи гачкування, і до сучасності та розглядає географічно різні регіони, включаючи Україну, Італію, Китай, Ірландію, США та інші, де гачкування мало історичне та культурне значення.

Методи дослідження. Проведено аналіз наукових статей, книг, та інших джерел, що стосуються технологій гачкування та екологічної моди. Зразками візуального матеріалу виступають: фотографії колекції дизайнерів чи окремі моделі, результати експериментів дизайнерів. Культурно-історичний аналіз, що дозволив глибше вивчити та встановити особливості традиційного гачкування. Порівняльно-історичний і типологічний методи – охарактеризувати окремі зразки вбрання та зміни, які відбулися з часом у

модному дизайні. Проведені практичні досліді та спостереження, зокрема, експерименти щодо впливу різних матеріалів та технік гачкування.

Наукова новизна результатів дослідження полягає в інноваційному внеску до розуміння матеріалів і технік гачкування у контексті екологічної моди. Нові можливості та взаємозв'язки між гачкуванням і екологічною модою, що сприятиме подальшому розвитку цієї галузі.

Практична важливість дослідження полягає у створенні колекції жіночого одягу та виготовленні однієї моделі зі спроектованого модельного ряду. Отримані результати застосування технологій гачкування з використанням нетрадиційних матеріалів можна використовувати у подальшій практичній роботі створення одягу із застосуванням принципів безвідходного виробництва. Модель одягу може бути розібрана і на її основі можна створити іншу модель зі спроектованого модельного ряду.

Структура і обсяг дослідження. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Структура розділів роботи зумовлена поставленими метою та завданнями, специфікою опрацьованих матеріалів, що досліджувалися.

Ескізи

